

ménye nyújtja. Elősegíti a cserkészletet, az osztályfőnöki órák őszinte légköre, vita-délutánok, osztályteák, krónikák, osztályújság szerkesztése, stb. (5–6. sz.) — *Wagner Ferenc: A tanár szerepe a cselekvő történettantásban.* Tevékenységének összetartó, irányító jellegűnek kell lennie. (5–6. sz.) — *Dr. Bárány Irén: Az eszményi tanár szellemi arculata* címea tárja fel 220 növendéken végzett vizsgálatait. Egy vidéki zárda s egy budapesti állami tanítónőképző tanulóinak írásbeli válaszaiból vonja le következtetéseit. Érdekes, hogy az állami intézet növendékei a biztos tárgyi tudást és művészi feldolgozást igénylik, míg a felekezeti iskola növendékei inkább „világ-nézetet“ és „jó nevelői“ várnak. (7–8 sz.) — *Tóth Ervin dr.: Az esztétikai elvek általános érvényesítése* Sajnálatos tény, hogy tanítási rendszerünkben hiányos a művészeti oktatás. Ezért olyan nagy a tájékozatlanság művészeti kérdésekben. Az általános képzőművészeti irányok ismertetése a történelem és rajztanítás feladata. A modern irányok azonban nem igen jutnak szóhoz. Az esztétikai nevelést támogatassa a környezet is: elsősorban a tankönyvek képei. Hiányos ez irányban a tanárképzés is. A művészettörténeti vizsgát legalább úgy kötelezővé kellene tenni, mint az alapvizsgán a magyar irodalmat. Művészeti képzést igényelne a tanárképzés a falusi műveltség irányítása szempontjából. (9–10. sz.)

Sáfrán Györgyi.

Országos Polgári Iskolai Tanáregyesületi Közlöny. XLII. évf. 1937—38. I—10. szám.

Vitéz Torma Gábor: Az önképzőkör jelentősége a polgári iskolában. Az önképzőkörök hőskora a reformországok. A század végén már miniszteri rendelet írja elő a közép- és középfokú iskolákban. Céljuk, hogy a gyermek tevékenységi körébe magát az életet vigyük be: újságok, könyvek, tanulmányok ismertetése, illetlen, pályaválasztások megbeszélése, stb. Az önképzőkörök válságának okai részben megsokasodott iskolai egyesületek. Nem elég az önképzőkört csupán az irodalmi műveltség fejlesztőjének tekinteni. A természettudományi ismeretek és általában minden tantárgynak helyet kell biztosítani az önképzőkör évi munkatervében. A munkatervet előre, céltudatosan kell összeállítani. A kör vezetésében bizonyos önállóságot kell biztosítani az ifjúságnak. A tanár irányító tevékenysége maradjon háttérben (1. sz.) — *Halápy Jenő: Nemzetnevelés és történettantás.* A nemzetnevelés lényege: az egyén realitásokhoz kötött életét belekapcsolni a nemzeti lét időtlenségébe. Az egyén céljait csak a nemzeti társadalomban érheti el. A nemzeti lét szükségyszerűségét kell elsősorban megértetni a gyermekkel. A nemzet életébe tudatosan belekapcsolódnak akkor lehet, ha az egyén a nemzeti céllal azonosítja magát. Tanítványaink lássák tisztán a nemzeti célt. A jelent a mult tanulságain okulva ismerjék meg, pl. Trianon mélyebb okai török pusztítás, telepítési politika. Ma népi erőkre támaszkodva kell gyűjteni, hogy népi küldetésünket teljesíthessük. A történettantásnak a mai emberhez kell szólnia. Az órákon tehát élményt kell nyújtanunk (egykorú írások, térképek, grafikonok, helytörténeti adatok stb. segítségével.) A tanítás legyen okfejtő és értékelő. (5. sz.) — *Dr. Laurentzy Vilmos: A nőkérdés és a korszerű gyakorlati leányiskola* A mai élet a nő számára is sajátos tudást és erre való nevelést sürget. Tény, hogy a lelkileg művelt nő jobban meg tudja oldani az eléje kerülő feladatokat. A modern műveltség megszerzésére és a gyakorlatiasság elsajátítására kell lehetőséget adni leányainknak. A gyakorlati leányiskola gondolata 1868-ban bukkan fel a polg. leányisk. és a tanítónőképző létesítésével. A későbbi továbbképző évfolyamok nem voltak életképesek. 1895-ben Wlassics miniszter megnyitja a

filozófiai és orvosi fakultást a nők előtt. Ennek természetes következménye a leánygimnáziumok kialakulása. Mellette a gyakorlati irányú leányközépiskolák elterjedtek. Szükségletük napjainkban felújult s kielégítést nyer az újfajta leányiskolában, mely a gimnáziumnál kevésbé elméleti lesz. Az „elég és szükséges“ megtanítását tekinti céljának, hogy a leányt a család szellemi vezetésére tegye alkalmassá; „az új értelmességi leánytípust kellene kitermelnie, amely hasonlítana a középkornak írdeákjához, a modern kor titkárnőjéhez;“ (6. sz.) — *Deák István: Az osztályfőnöki óra felhasználása.* A gyermekek túlnyomó része nehéz szociális viszonyok közül kerül ki. Törekednünk kell, hogy az otthoni nevelés hiányait némileg pótolhassuk. Nagyon fontosak a tanár és a gyermek közvetlen kapcsolatai. Az osztályfőnök tízpercekben is beszélgessen el a gyermekkel, látogassa meg otthonában. Célszerűek az osztályfői szülői értekezletek. (7. sz.) — *Felföldi János: A polgári iskola hátvédje.* A hazai iskolák közül csak a polgári iskolának nincsen hátvédje. Ezért kellene iskolánk mögé odasorakoztatni az öntudatos magyar polgári termelő közép-osztályt: a művelt gazdát, a tanult iparost, a tekintélyes kereskedőt. A termelő középosztály még szervezetlen, társadalmi öntudata nem elég erős. A felnövő új nemzedékben a művelődés vágyát kell felkelteni, (9. sz.)

Sáfrán Györgyi.

Magyar Kisebbség. 1938.

Ezen évfolyam ismertetésénél részben az európai helyzetre, részben pedig arra való tekintettel, hogy a magyar kormány éppen egy-két héttel ezelőtt tett ismét ajánlatot Romániának kisebbségi egyezmény kötésére, mellőzzük a pedagógiai vonatkozású tanulmányok szokásos ismertetését. E helyett ismertetjük Románia 1938. február 20-án kihirdetett új alkotmányát és a kisebbségi kérdés rendezéséről szóló királyi redeletet, azokat a törvényes intézkedéseket tehát, amelyek jelenleg hivatva vannak a kisebbségek életét szabályozni és jogaikat megvédeni. Természetesen mind az alkotmánynak, mind a kisebbségi rendeletnek főleg azokat a szakaszait ismertetjük, amelyek bennünket közelebbről érdekelnek.

Románia új alkotmánya.

4. szakasz. Az összes románok etnikai eredetre és hitvallási különbségre való tekintet nélkül kötelesek a hazát életcéljuk legfőbb aipjának tekinteni . . .

5. szakasz. Az összes román állampolgárok etnikai származás és hitfelekezeti különbség nélkül a törvény előtt egyenlők, amelynek tisztelettel és engedelmességgel tartoznak . . .

6. szakasz. A román államban nem ismertetik el társadalmi osztálykülönbség. Az adókvetésben privilégiumok alkalmazása tilos . . .

7. szakasz, Nincs megengedve egyetlen románnak sem . . . mások vagyonának felosztását vagy szétoztását, adótörleszt vagy osztályharcot hirdetni.

8. szakasz. . . Senkinek sem engedtetik meg a vallási kultuszhelyiségekben vagy vallásos manifesztációk alkalmával a politikai propaganda.

10. szakasz. A románok élvezik a lelkiismeret szabadságát, a munkaszabadságot, a tanszabadságot, a sajtószabadságot, a gyülekezési szabadságot, az egyesülési szabadságot, valamint mindazon szabadságokat, melyekből a törvényekben foglalt jogok származnak.

16. szakasz. *Mindennemű tulajdon sérthetetlen* . . . Mindenki szabadon rendelkezik saját javai felett, a törvényes előírásoknak megfelelően . . . Semmiféle törvény sem rendelheti el a vagyonek birtoklását, kivéve a hazaárulás és a közpénzek elsikkasztásának eseteit . . .